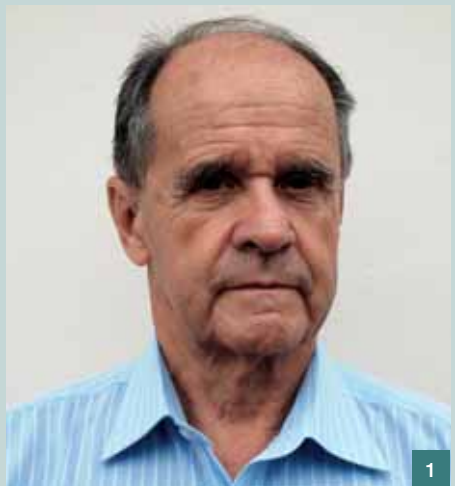

ING. PAVEL ČÍŽEK UŽ OSMDESÁTILETÝ?

1

2

Tento příspěvek nemůžeme začít obvyklou větou „Jubilant se v těchto dnech dožívá ...“, protože jen málokdo by této informací uvěřil. Kdo se s Pavlem Čížkem (obr. 1) setkává a spolupracuje s ním, může potvrdit jeho stále mladistvý vzhled, obvykle dobrou náladu, neutuchající elán do práce, vtíp, humor a rozumné názory s častými trefnými komentáři, které jej vystihují nejlépe. Díky své skromnosti si jistě nepřeje velkou publicitu. Význam jeho činnosti pro technickou veřejnost, zejména betonářskou, si však žádá alespoň malou zmínku o jeho činnosti, kdy se během svého pětapadesátiletého působení v oblasti projektování a provádění betonových konstrukcí stal výraznou osobností, v praxi uznávaným odborníkem, členem řady mezinárodních inženýrských organizací a stavovscky angažovaným inženýrem (ČSSI).

Narodil se začátkem prosince 1934 v Hradci Králové. Pro jeho životní dráhu bylo jistě důležité, že inženýrství měl již v genech. Dědeček vlastnil stavební firmu, která realizovala i Gočárovovy stavby, otec Dr. Ing. František Čížek, známý statik – betonář a spolupracovník arch. Josefa Havlíčka byl autorem mnoha zajímavých konstrukcí a průkopnických publikací. Dalším vkladem do života bylo životní prostředí zdařilého urbanistického a architektonického ztvárnění rodného města i kvalitní gymnázium, které navštěvoval v letech 1946 až 1953, zvláště pak rodinné prostředí s širším společenským zájmem, které v něm podněcovalo zájem o kulturu, umění i širší vidění světa. Po maturitě odchází do Prahy, kde v roce 1958 složil státní závěrečnou zkoušku na Fakultě inženýrského stavitelství ČVUT, směr konstruktivně dopravní.

Pro další profesní směřování měli na něho velký vliv významné osobnosti jako akademiici Bechyně a Dašek, profesori Hruban, Myslivec ad., kteří tehdy působili jako pedagogové na FIS ČVUT. V letech 1967 až 1968 absolvoval postgraduální studium statiky stavebních konstrukcí na Fakultě stavební VUT v Brně s diplomovou prací u profesora Koláře.

V roce 1959 nastupuje do Hutního projektu Praha jako projektant statik v oddělení betonových konstrukcí průmyslového stavitelství, v roce 1962 přechází do Pražského projektového ústavu na pozici projektanta v mostním oddělení. V roce 1963 se z rodinných důvodů stěhuje do Bratislavy, kde začíná v Báb-

ských projektech pracovat jako projektant opět v oddělení betonových konstrukcí. V roce 1968 přijímá nabídku arch. Ivana Matušíka, ředitele Státního projektového ústavu obchodu Bratislava a jako vedoucí statického oddělení navrhuje konstrukce pro výstavbu obchodních domů, hotelů a dalších staveb občanské vybavenosti.

Velký vliv na jeho další vývoj zde má nejen spolupráce s významnými slovenskými architekty (Ján Bahna, Ivan Matušik, Fedor Minárik) ale i spolupráce s prováděcími podniky. Významným byl i přátelský kontakt s architektem Vladimírem Karfíkem. Spolupracuje zejména se zmíněnými architekty na progresivních monolitických konstrukcích areálu Kamenného náměstí v Bratislavě, hotelu Slovan (dnes Hilton) v Košicích, Báňském rehabilitačním ústavu v Bojnicihách a OD Prior v Nitře s kazetovou hřibovou stropní deskou na rozpony 12 x 12 m a 4,8 m vyloženými obvodovými konzolami. Významným projektem a stavbou se stala Městská tržnice v Bratislavě z let 1978 až 1981 s hybridní prefabrikovanou konstrukcí (obr. 2) v kombinaci s monolitem a doplňkovou lamelovou dřevěnou konstrukcí. Poprvé byl u nás navržen atypický prefabrikovaný skelet pro jedno použití a poprvé byly použity stropní předem předpjaté žebrové panely s ukládáním na gumová ložiska. Výjimečné bylo i ověření patentovaného rámového styčnicku ověřovacími zatěžovacími zkouškami.

V tomto období preferované prefabrikace a striktní unifikace se obrací na ŠPÚO generální ředitelství Prior s požadavkem návrhu montované konstrukce vhodné pro výstavbu obchodních domů. Tato konstrukce s rozpony do dvanácti metrů měla respektovat i uživatelské požadavky, jako např. vedení vzduchotechniky, instalací apod. v rámci konstrukce. Ing. Pavel Čížek navrhuje montovaný konstrukční systém ŠPÚO-ZIPP s předpjatými žebrovými panely TT, zdvojenými rámovými příčlemi a se sloupy průřezu H, v jejichž nikách je možné vést různé rozvody. Z tohoto konstrukčního systému byly realizovány obchodní domy v Lučenci, Piešťanech, Martině, Prešově (obr. 4), Popradu a bratislavský ZOD Ružinov (obr. 5), za který mu byla spolu s kolektivem architektů udělena cena Zväzu slovenských architektov, a kdy byl jako spoluautor přijat za člena svazu.

V roce 1978 vydal se svým otcem průkop-

nickou knihu „Železobetonové výškové budovy – konstrukce a architektura“, která byla v té době ojedinělým svědectvím o zajímavých stavbách, významných světových inženýrech – konstruktérech a architektech.

V roce 1979 přechází do Závodu inženýrské a průmyslové prefabrikace, n. p., Bratislava se záměrem rozvíjet úspěšný systém ŠPÚO-ZIPP v univerzální otevřený konstrukční systém Integro doplněný o další konstrukční a kompletační prvky. Konstrukční systém Integro Ing. Čížek vyvinul v týmové spolupráci s architekty, Slovenskou vysokou školou technickou v Bratislavě, výzkumnými ústavu i výrobní základnou, tj. se Závody inženýrské a průmyslové prefabrikace. Používání systému Integro se rozšířilo i pro výstavbu kulturních domů, průmyslových i dalších objektů a na Slovensku se z něho vytvořila hlavní konstrukční soustava nahrazující skelet STÚ 1.3. Systém Integro se záhy rozšířil i v Čechách. V té době byl už tento konstrukční systém podložen dokončenými výzkumnými pracemi včetně množství provedených průkazných zatě-

3

4

5

6

žovacích zkoušek (obr. 3 a 6). Zpracovávají se typové podklady a katalogy, pořádají se semináře, o systému se informuje v odborném tisku i na konferencích doma i v zahraničí. O úspěšnosti svědčí jeho použití na více jak 300 stavbách, především na Slovensku, ale i v Čechách. Přínosem byla zejména otevřenost systému, který na rozdíl od v té době přísně unifikovaných konstrukcí umožňoval projektantům tvůrčí přístup při koncipování budov a možnost jejich součinnosti s výrobcem skeletu.

V říjnu t. r. byla při příležitosti 10. ročníku konference Betonářské dny v Bratislavě udělena Ing. Čížkovi Plaketa akademika Havelky Stavební fakulty STU v Bratislavě za dlouholetou úspěšnou spolupráci při vývoji montovaných betonových konstrukcí pro průmyslové objekty a občanskou výstavbu na Slovensku.

V roce 1989 vydal autor skeletu v nakladatelství Alfa knihu „Integro, konštrukcia pre občianskú a priemyslovú výstavbu“. V rámci osvěty bylo o skeletu a jeho kompletaci pořádáno pět seminářů a byly natočeny dva instruktážní filmy. Používáním skeletu Integro vzniklo množství vynikajících realizací s osobitou architekturou od již jmenovaných významných slovenských a také českých architektů (Prager, Rudiš, Koutský, Kozel, Možný).

Na seminářích se Ing. Čížek seznámil s pracovníky Průmstavu z Pardubic, kteří projevíli zájem o konstrukční systém, který byl univerzálnější. Proto v roce 1988 přechází do Průmstavu Pardubice, jehož část byla později transformována do společnosti Pre-ming, aby zde vyvíjel systém pod názvem Premo, který zachovává výhody systému Integro, ale se subtilnějšími prvky. Ten je variabilnější, hlavně díky kombinaci s monolitickými konstrukcemi. Využívá výhod prefabrikace i monolitu a díky spřažení konstrukcí se vytváří řada možností statického působení konstrukce i architektonického ztvárnění objektu. Opět bylo provedeno množství průkazných zatěžovacích zkoušek. Tento systém byl použitý pro řadu staveb, např. Agrobanku v Pardubicích, obchodní dům v Havlíčkově Brodě, Parking centrum v Mariánských Lázních ad.

Po sérii dalších firemních transformací Ing. Čížek spoluzakládá v roce 2008 projektční kancelář Statika Čížek, s. r. o., kde pod jeho vedením pracuje a získává cenné zkušenosti řada mladých inženýrů. Z jejich projektování kanceláře pochází množství různých konstrukcí pro obchodní řetězce, sportovní haly, patrové garáže, průmyslové objekty a další významné stavby.

Klade důraz na týmovou spolupráci s architekty a ostatními profesemi, která je v podnikatelském prostředí s extrémními požadavky na zkracování termínů projektčních prací i výstavby a snižování cenových relací stále obtížnější.

Na základě mnohaletých zkušeností s navrhováním železobetonových konstrukcí ve více projektových ústavech i výrobně dodavatelských organizacích od použití logaritmického pravítka a tabulek až po vyspělou výpočetní techniku, od navrhování podle klasické teorie přes stupeň bezpečnosti až k mezním stavům únosnosti a použitelnosti, na základě letitých zkušeností z vlastní činnosti a profesní spolupráce s vysoce erudovanými stavebními ústavu a školami, poznatky získanými na odborných akcích u nás i v zahraničí, preferuje Ing. Čížek inženýrský přístup při navrhování a řešení technických problémů.

Jeho přístup k práci se s věkem nezměnil a Ing. Čížek je stále schopný a ochotný řešit náročné problémy a výzvy, které současná doba přináší. Stále sleduje moderní trendy ve svém oboru a snaží se využívat nových materiálů i technologických postupů. Usiluje o nadstandardní úroveň technických řešení a posuzované problémy řeší s patřičným nahlédem až do nejmenších podrobností. Pracovním mottem zůstává slogan „Architektura a konstrukce jsou dva neodlučitelné pojmy“, s důrazem na kvalitu konceptního návrhu, designu a detailingu.

Ze spolkové činnosti je třeba uvést, že Ing. Čížek byl po roce 1989 u vzniku obnoveného Českého svazu stavebních inženýrů. Již v roce 1992 spoluzakládal při pobočce ČSSI v Pardubicích celorepublikovou zájmovou skupinu nazvanou Česká betonářská společnost ČSSI, která vyrostla v úspěšnou a betonářskými odborníky uznávanou organizaci, která pořádá každoročně konferenci Betonářské dny, odborné semináře, vydává řadu publikací, pořádá zajímavé tematické zájezdy a spolupracuje s významnými zahraničními odbornými organizacemi. V roce 1993 se stal iniciátorem vzniku časopisu Beton a zdvo, který od roku 2001 vychází pod názvem Beton TKS. Jeho dlouholetá činnost byla oceněna čestným členstvím ČBS. Nechyběl ani u vzniku České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, na jejíž činnosti se podílel v pardubické oblasti a jako zkušební komisař oboru statika a dynamika staveb.

V edici ČKAIT galerie osobností českého stavitelství vychází v roce 2001 publikace „František Čížek – protagonist betonového stavitelství“, sestavená Pavlem Čížkem a Bohumilem Ruskem, otcovým spolupracovníkem. Stále publikuje v odborných časopisech, přednáší na řadě seminářů a konferencí, převážně o konstrukcích z prefabrikovaného betonu.

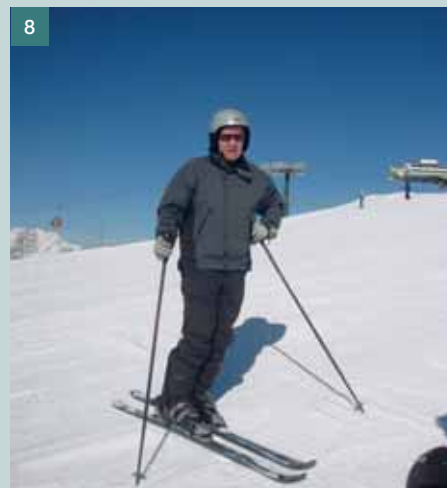
Pavel Čížek se kromě časově náročného odborné práce zajímá také o kulturní dění, je aktivním členem Rotary klubu Pardubice, a v neposlední řadě si udržuje dobrou fyzickou kondici rekreačním sportem (obr. 7 a 8). Radost mu dělají děti, vnoučata i pravnuče. Volný čas tráví také na rodinné chalupě v Jizerských horách v uklidňujícím přírodním prostředí. Tím vším se udržuje v dobré fyzické i duševní kondici.

Za všechny jeho přátele a kamarády si dovolueme Pavlovi do dalších let popřát hlavně pevné zdraví, hodné pohody a dalších životních úspěchů, jasnou mysl a dobrou záze-mí v rodině, v práci i mezi přáteli. Současně mu přejeme i nadále jeho pověstné pracovní nasazení s nezmenšenou chutí řešit další nové výzvy.

Statika Čížek, s. r. o.

7

8

Krátké a vystihující charakteristiky Pavla Čížka od jeho blízkých přátel a spolupracovníků:

Prof. akad. arch. Ing. arch. Ján Milo Bahna: „Pavel Čížek patrí k osobnostiam, na ktoré si zo svojej profesnej dráhy rád spomínam. Už k prvému zaujímavému domu pre rodinu prof. Fischera ma priviedol on. Ďalej sme spolupracovali na viacerých súťažiach i projektoch. Architektonické koncepcie sme boli schopní vymýšľať, ale k realizáciám sme potrebovali kreatívneho statika, ktorý dotvoril našu predstavu do reality. Takýmto garantom bol pre nás mladých architektov statik Pavel Čížek. Bol poradcom, kolegom, priateľom a hlavne zárukou úspešnej realizácie. Zaujímal sa o architektúru a bol autorským členom našich kolektívov už od konceptu. Práve v jeho osobnosti sme našli partnera, ktorý stelesňoval ideál spolupráce architekta a inžiniera. V štruktúrálnej veľkorozponových skeletoch sme spoluprácu z obchodných domov dotiahli až ku celostátnym sústavám. Pavel je však v prvom rade kultúrny človek s bohatou rodinnou tradíciou a hlbokými československými vzťahmi, preto naše vzťahy trvajú desaťročia.“

Prof. Ing. Miloš Ballo, PhD. a doc. Ing. Ivan Harvan, PhD. (zakatedru SvF STU Bratislava): „Spomedzi pracovníkov v oblasti stavebníctva a najmä statiky stavebných konštrukcií, ktorí spolupracovali s Katedrou betónových konštrukcií a mostov STÚ v Bratislave, zaujíma Ing. Pavel Čížek významnú a výnimočnú pozíciu. Bol vždy zameraný na pokrokové a nové trendy v stavebníctve. Počas svojho pôsobenia na Slovensku sa zúčastňoval na projektoch mnoha významných stavebných objektov. Pri tejto svojej činnosti intenzívne využíval už počas 70. rokov minulého storočia výpočtovú techniku našej katedry. Na druhej strane naša katedra profitovala svojou účasťou na realizácii mnohých významných projektov v bývalom Československu.“

Rozsiahla spolupráca sa uskutočnila pri tvorbe montovaného systému Integro. Oproti štandardným montovaným sústavám, ktoré boli obvyčajne jednoúčelové, Ing. Čížek vytvoril otvorený systém, ktorý umožňoval mnohostranné využitie v občianskej ako aj priemyselnej výstavbe. Pre výpočet variabilných montovaných rámových sústav a únosnosti stĺpov pre rôzne kombinácie zaťaženia využíval progresívne programy vyvinuté na našej katedre. V laboratóriu ako aj na realizovaných konštrukciách sme uskutočnili množstvo preukazných aj overovacích zaťažovacích zkušok, ktoré potvrdili správnosť návrhu a predpokladov statického chovania skeletu Integro vrátane jeho dĺlcov a stykov.“

Doc. ing. arch. Milan Rejchl, CSc.: „K Pavlu Čížkovi, ktorý je vynikajúcim konštruktérom v oboru statiky monolitických a prefabrikovaných konštrukcií pozemného staviteľstva, mne po jím kamarádsky vzťah medzi dvoma hradečákmi, jejichž otcové František a Jan v predválečnom období navazovali na tvorbu Jana Kotěry a Josefa Gočára, kdy spolu s dalšími protagonisty v oboru spoluplytvářeli vizáž města – Salonu republiky. V nespočetných návrzích realizací staveb Pavla Čížka a jeho inženýrského týmu se spojuje harmonická rovnováha konstruktérské estetiky a hospodárně navržené konstrukce, podložená bohatou praxí a teoretickými znalostmi.“

Měl jsem to štěstí s Pavlem, uplatňujícím při kreativním dialogu svoji originalitu tvarových a konstruktivních nápadů, společně být u zrodu několika koncepcí staveb, které se žel nerealizo-

valy. Z doby nedávné to byla spolupráce na návrhu obrazové galerie Slovenské epopoje Alfonse Muchy navržené pod velkorozponovou rámovou konstrukcí střešního amfiteátru na hraně svahu Letné v Praze 7.

Přeji zdraví a neutuchající elán do dalších let.“

Ing. Jiří Samec: „S Pavlem jsem se seznámil 1. října 1953, kdy jsme se stali studenty Fakulty inženýrského stavitelství ČVUT v Praze. Tam nás zařadili do stejné studijní skupiny, takže jsme se spolu stýkali téměř každý den po dobu více než pěti let. Naše studijní generace měla mimořádnou příležitost absolvovat tuto školu s legendární garniturou profesorů, kterou tvořili profesori Kadeřábek, Bažant, Myslivec, Záruba, Hacar, Hruban, Bechyně, Faltus, Novák, Dašek a jejich další četní kolegové. Myslím, že u řady našich spolužáků zanechali tito vysokoškolské učitelé nesporný vliv na přístup k našemu inženýrskému řemeslu, což platí v případě Pavla dvojnásob.“

Pavel zastává názor, že v naší profesi je nutné být v první řadě inženýrem, schopným vidět určitý problém ve všech jeho souvislostech bez úzkého, pouze profesního pohledu. Myslím, že tato skutečnost je patrná v celé jeho osobnosti i profesní činnosti a dokumentuje jeho mimořádně úspěšnou projektovou činnost. Svůj vztah k profesi vždy vyjadřoval s pokorou a lidským pochopením.

Přeji Pavlovi k významnému jubileu plně zdraví a mimořádnou invenci při řešení dalších nebo nových konstrukcí.“

Ing. Vlastimil Šrůma, CSc., MBA: „Není snadné vystihnout rysy, které Pavla Čížka charakterizují nejvýrazněji, a vyvarovat se při tom vzletných slov. Nese v sobě pevnost a charakter silných, mnohovrstevných osobností, po kterých se intuitivně ohlížíme do minulosti, protože se nám zdá, že z našeho okolí už vymizely. Ať už k tomu přispěly víc geny, inspirující rodinné prostředí a vzor otce, či vlastní schopnosti, tíživost a houževnatá pracovitost, Pavlovi se podařilo nejen toho mnoho vytvořit a stát se obecně respektovaným odborníkem. Osobně mi vždy imponovala Pavlova vrozená potřeba rozkročení mezi technikou a hudbou a společenskými aktivitami, což, jak pevně věřím, velmi košatí duši. I v tom vidím důvod skutečnosti, že Pavel je dnes především mimořádně váženou osobností, a to nejen ve světě stavebních konstrukcí, v němž ho jako kolegové známe asi nejlépe. Jeho názory a postoje mají společenský rozměr a jsou už dlouho vzorem a povzbuzením pro mnohé – a jak už to bývá, pro leckoho možná naopak nepohodlným mementem. Pevně zdravím, Pavle, a další roky na působivé cestě časem, který je, myslím, pořád relativnější.“

Ing. Vladimír Urban, CSc.: „Na Pavla Čížka, jako na vynikajícího inženýra, mne brzy po mém nástupu do tehdy Stavebního, dnes opět Kloknerova ústavu ČVUT upozornili mí tehdejší šéfové Jiří Krchov a Milík Tichý. Bylo to na jedné z celostátních betonářských konferencí někdy v 70. letech, na které Pavel aktivně vystupoval.“

V 80. letech jsem měl to štěstí provádět některé experimenty, jimiž si ověřoval výpočty a nosnou způsobilost konstrukčních detailů svých systémů Integro a Premo. Byly to snad nejpracovnější, nejuspěšnější a nejrozsáhlejší otevřené systémy montovaných železobetonových skeletů ještě v 90. letech. Již tehdy mne zaujalo Pavlovo úsilí o původní a tedy o nová

technická řešení, např. při ověřování vlastností bezesvarových styčniců se stykováním nosné výztuže přesahem s využitím krepové hadice Sandrik.

Zaujalo mne i jeho usilovné úsilí o kvalitu výroby konstrukčních prvků, ať už v betonárkách nebo v armovnách, kdy hledal jak odstranit nedostatky, které souvisely nejen s technologickou nekáznou, ale které byly způsobeny i tehdejší materiálovou základnou a poměrně primitivním, v té době obvyklým, technickým vybavením.

Materiály i výrobní zařízení se sice dohned zásadně zlepšily, což se projevuje zejména v toleranci rozměrů, v povrchové úpravě a ve tvarové různorodosti prefabrikátů, nicméně technologická nekázeň stále přežívá, např. při výrobě a v osazování výztuže v dĺlcích i při vlastní montáži. A to jednotlivce a autor systémů nemůže při současně široké výrobní základně sám uhlídat.

O Pavlových zásluhách o vznik ČBS a o první ročníky časopisu se napsalo už dříve při jiné příležitosti. Nepsalo se ale o tom, jak dal Pavel dohromady tým nadšenců, ať už z jednotlivých krajů nebo v pardubické pobočce (tam je zapotřebí zmínit obětavost paní Věry Prokopové i jejich následovnic). Není ani příliš známo, jak přitom musel čelit nevybíravým útokům „starých struktur“. Nevím, zda by se někomu jinému podařilo, aby všichni tehdy aktivní spolupracovníci pracovali bez nároků na odměnu a ve svém volném čase.

Pavel je mimořádně skromný, slušný a vzdělaný. Pavle, přeji hodně zdraví do dalších let!“

Prof. Ing. Jan L. Vítek, CSc., FEng.: „S Ing. Pavlem Čížkem jsem se poprvé setkal v polovině 90. let, kdy byl ve funkci předsedy České betonářské společnosti. Tam jsem mohl pozorovat jeho nezměrný zájem a nadšení, které aplikoval ve své odborné činnosti i ve vedení společnosti. Považuji jej za vynikajícího, u nás pravděpodobně nejlepšího, projektanta prefabrikovaných betonových konstrukcí. Ke každému projektu přistupuje velmi zodpovědně a hledá optimální řešení z hlediska technického i ekonomického. Často předkládá varianty, které přinášejí zlevnění a zrychlení výstavby, avšak nikdy se nesnižuje k podbízení nebo k řešení, která by vedla k snížení spolehlivosti nebo nižším užitným parametrům konstrukcí. Ke své práci využívá znalostí získaných zkušeností, ale i ze zahraničních zdrojů, které u nás bývají méně dostupné. Má zdravý úsudek o funkci a působení betonových konstrukcí a nepřeceňuje význam normových a jiných předpisů. To mu umožňuje dosahovat mimořádných výsledků, které prezentuje i technické veřejnosti. Jeho přednášky a články jsou vždy plně fotografii a dokumentů dokládajících na jedné straně účelnost a na druhé úspornost jeho konstrukcí. Svě nadšení pro profesi i organizační schopnosti prokázal již mnohokrát a dnes i tím, že stále vede svoji velmi úspěšnou projekční kancelář. Kromě odborné činnosti je člověkem mimořádně kulturním, který udržuje přátelské vztahy s mnoha osobnostmi v zahraničí i v prostředí východních Čech, kde bydlí a pracuje dlouhá léta. Je velmi skromný, ale současně svým chováním dokazuje, že je pravým gentlemanem, který umí společensky vystupovat v každé situaci.“

U příležitosti jeho životního jubilea mu do dalších let přeji za sebe i celou naši rodinu pevné zdraví, mnoho elánu do další práce, a zároveň i dost času na relaxaci, kulturu, cestování a další záliby.“